

Корнілова Олеся Володимирівна

аспірантка кафедри трудового права та права соціального забезпечення

Національного університету «Одеська юридична академія»

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ «МЕДИЧНА ДОПОМОГА» ТА «МЕДИЧНІ ПОСЛУГИ»

Проблема стандартів та гарантій у сфері охорони здоров'я, закріплених у Конституції України, є найбільш актуальною на даному етапі розвитку держави, адже здоров'я є визначальною характеристикою як громадянина, так і нації у цілому. Однією з основних функцій, яку на себе покладає Україна, є забезпечення охорони здоров'я населення, у тому числі надання медичної допомоги, а також надання ефективного та доступного для всіх громадян медичного обслуговування.

Аналіз дослідження проблеми щодо співвідношення понять «медичних послуг» та «медичної допомоги» свідчить про те, що дане питання є недостатньо дослідженим. Ця проблема актуальна і на даному етапі розвитку соціального законодавства, адже сфера охорони здоров'я залишалась поза увагою досить довгий час, не дивлячись на постійні інтеграційні процеси, імплементацію міжнародно-правових актів у національне законодавство. Слід враховувати і старт з 1 січня 2018 року медичної реформи, за якою українцям обіцяють покращити умови надання медичних послуг та якість медичної допомоги у цілому.

Вивчення співвідношення понять «медична допомога» та «медичні послуги» було предметом дослідження багатьох як вітчизняних, так і зарубіжних науковців.

Наприклад, Н.Б. Болотіна визначила поняття медичної допомоги як комплекс заходів медично-соціального характеру, що включає в себе профілактичну, лікувальну, діагностичну, реабілітаційну, протезно-ортопедичну і зубопротезну допомогу, а також догляд та обслуговування дітей, хворих та інвалідів [1, с. 605].

О.О. Прасов визначає медичну допомогу як медичні послуги, що включають в себе заходи, спрямовані на оздоровлення та лікування пацієнтів у стані, що на момент їх надання загрожує життю, здоров'ю і працездатності [2, с. 6].

У свою чергу, М.М. Самофал зазначає, що запропоноване визначення потребує уточнення, пояснюючи тим, що поширеність точки зору щодо визнання медичної допомоги є більш широкою категорією порівняно з медичними послугами [3, с. 155].

У свою чергу, А.А. Герц вважає, що медична послуга – визначена договором або законом дія чи комплекс дій медичної установи (лікаря), яка спрямована на діагностику, лікування та профілактику лікування захворювання, які є самостійним виокремленим об'єктом і мають вартісну оцінку [4, с. 13].

Проте, варто погодитись із твердженням Т.Б. Блашука, який зазначає, що у вищенаведеному твердженні залишаються поза увагою медичні маніпуляції, що не пов'язані із захворюванням, зокрема вагітність та пологи [5, с. 7].

Г.Г. Польнікова вважає що медична послуга – це діяльність медичних установ, у тому числі лікарів щодо підтримання і покращення здоров'я особи, яка звернулась за допомогою, корисні властивості якої здатні задовольнити потреби споживача послуги безпосередньо під час здійснення цієї діяльності і результат якої не знаходить свого матеріального втілення [6, с. 324].

На думку І.В. Венедіктової, медичну послугу можна визначити як корисну діяльність надавача послуги, яка спрямована на задоволення потреб щодо здоров'я фізичної особи і має нематеріальний характер [7].

На нашу думку, поняття медичної допомоги має включати поняття медичні послуги. Так, зміст медичної допомоги не вичерпується виключно наданням медичних послуг. У зв'язку з цим, інтерпретація поняття медичної

допомоги через медичні послуги є необґрунтованою та звужує зміст даного явища [8, с. 222].

Варто зазначити, що поняття «медична допомога» та «медичні послуги» використовуються і у національному законодавстві.

Згідно із статтею 3 Основ законодавства про охорону здоров'я медична допомога - діяльність професійно підготовлених медичних працівників, спрямована на профілактику, діагностику, лікування та реабілітацію у зв'язку з хворобами, травмами, отруєннями і патологічними станами, а також у зв'язку з вагітністю та пологами. Послуга з медичного обслуговування населення (медична послуга) - послуга, що надається пацієнту закладом охорони здоров'я або фізичною особою - підприємцем, яка зареєстрована та одержала в установленому законом порядку ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, та оплачується її замовником [9].

Законодавець також визначає соціально-медичні послуги у Законі України «Про соціальні послуги» від 19 червня 2003 року як консультації щодо запобігання виникненню та розвитку можливих органічних розладів особи, збереження, підтримка та охорона її здоров'я, здійснення профілактичних, лікувально-оздоровчих заходів, працетерапія.

Таким чином, що змістом медичної допомоги є комплекс дій, які спрямовані на безпосереднє забезпечення підтримки, покращення або відновлення здоров'я, діагностику та профілактику захворювань, а також у випадках, не пов'язаних із захворюваннями.

Медична послуга є одним з різновидів послуг, сферою застосування якої є суспільні відносини, за допомогою яких громадяни мають змогу слідкувати за станом здоров'я, одержувати особливу, кваліфіковану та спеціалізовану допомогу у медичних установах та організаціях або окремого фахівця у сфері медицини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Юридична енциклопедія: В 6 т. / Редкол.: Ю.С. Шемшученко (відп.ред.) та ін. – К.: «Укр. енцикл.», 2003. – Т. 5: П-С. – 880 с.
2. Прасов О.О. Право на медичну допомогу та його здійснення: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Харк. нац. ун-т внутр. справ / О.О. Прасов. – Х., 2007. – 19 с.
3. Самофал М.М. Підстави виникнення правовідносин з надання медичних послуг / М.М. Самофал // Вісник Вищої ради юстиції. – 2013. – № 1 (13). – С. 151-156.
4. Герц А. А. Медична послуга як об'єкт правового регулювання / А.А. Герц // Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Сер. :Юриспруденція. – 2015. – № 15 Том2. – С.11-13.
5. Блащук Т.Б. Договір про надання медичних послуг (медичного обслуговування) в умовах реформи медичної галузі / Т.Б. Блащук // Часопис Національного університету "Острозька академія". Серія "Право". – 2017. – №2(16). – С. 1-14.
6. Польнікова Г. Г. Медична послуга як різновид споживчих послуг /Г.Г. Польнікова // Актуальні проблеми приватного права : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 92-й річниці з дня народж. д-ра юрид.наук, проф., чл.-кор. АН УРСР В.П. Маслова, 28 лют. 2014 р. – Харків, 2014. – С. 322–324.
7. Венедіктова І. В. Правова природа медичних послуг [Електронний ресурс] / І. В. Венедіктова. – Режим доступу: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/>
8. Бориченко К.В. Соціальний захист сімей з дітьми за законодавством України: монографія / К.В. Бориченко. – Одеса : Фенікс, 2015. – 302 с.
9. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 року № 2801-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. – Ст. 19.
10. Про соціальні послуги: Закон України від 19 червня 2003 року № 966-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - № 45. – Ст. 358.